

rt ondskan

FOTO: PIRELLA GÖTTSCHE LOWE

hetens finrum och hur folk pratar sinsemellan ökar.

Vardagens samtal, det som politiker alltså tror att vi för vid köksbordet, om invandrade och svenskar, pornografi och prostitution, om välfärdsstatens snyltare, svartjobb och hembränt, skattefusk och politiker tål inte offentlighetens ljus.

Folk i allmänhet tål rätt mycket skit och uttrycker sig därför på ett sätt som med den offentliga debattens puritanska värdeskala får många att låta som fördomsfulla, främlingsfientliga xenofober, som jämställdhetens neandertalare, lidelsefulla pornografer och som småsinta, oupplysta och okunniga politikerföraktare.

Ständiga kampanjer

Puritanska rengöringskampanjer startas med jämna mellanrum. De vill få oss att omfamna varje främling, avsky torskar, älska alla andra kulturer, få karlar att inte snegla på HM:s reklam, lära oss att inte använda ord som zigenare (romer) eller invandrade (nya svenskar), inte röka, supa och knarka, inte vara kvinnofientliga, se ett offer i alla som inte har det lika bra som de som har det bättre, gilla vänsterns skäl att stänga gränser men vara emot högerens skäl att göra samma sak. Det är ingen ände på det hela.

En ledarskribent i Expressen varnade här-omdagen för faran med att låta små oskyldiga barn lyssna på Wagner. Och enligt samma tidning är moderater som gillar klasskillnader onda.

Ondska är den förkoppligade smutsen för varje puritan. Det handlar om skitens absoluta nollpunkt. För ledarskribenten inår moderater som inte ansluter sig till socialdemokratiens synsätt på klyftor djävulens plats. Man undrar stillsamt vilka ord skribenten skulle använda om han verkligen mötte djävulen?

Jag misstänker att offentlighetens puritaner drabbas av en sorts mental förstoppning. Om man gång på gång ställer sig på scenen och deklarerar sig vara för allt gott och mot allt ont så är det många smutsiga ord man måste svälja och lortiga tankar som måste förträngas.

Trösten är förstas att de flesta människor skiter i det.

LORENTZ LYTTKENS

Skarp Brynolfsson i uddlös problempjäs

Joe Penhalls *En blå apelsin* har tagit plats på Lilla scenen på Dramaten. Pjäsen debatterar psykisk sjukdom och rasism på ett välformulerat och underhållande sätt. Stefan Larssons regi förstärker den intellektuella humorn, men väljer bort de problematiserande nyanserna.

Pjäsen blir tre timmars retorik på hög nivå, där replikerna studsar mot varandra och mot publiken. Underhållande, tankeväckande men utan riktig skärpa.

Den idealistiske AT-läkaren Bruce (Jonas Karlsson) tror att patienten Christopher (Jimmy Endeley) är psykotisk och vill ändra diagnosen och fortsätta hans behandling. Han ber överläkaren Robert (Reine Brynolfsson) om råd, vilket inte går som planerat.

Efter en lättasam öppning drabbar de båda läkarna samman i en strid om läkareetik, behandlingsmetoder och prestige. Patienten reduceras till en bricka i maktspelet. Tempot är högt, texten tät och bitvis hysteriskt rolig. Ibland dras man in i strömmen av psykiatrisk terminologi och litterära citat, för att i nästa sekund känna sig översköld av ord.

BRYNOLFSSON GÖR ÖVERLÄKAREN kall som en fisk, välformulerad som en stå-uppkomiker och obehaglig som en SS-officer. Hans argumentation gnistrar av cynisk skärpa. Att rollen enbart framstår som karriärlysten och omänsklig är dock en förenkling av Penhalls text. Om regin hade tagit fasta på möjligheten att också överläkaren kan drivas av övertygelse, och inte bara av själviska motiv, så skulle föreställningen ha kunnat lyfta från politiskt korrekt till verkligt utmanande.

Hos Jonas Karlsson finns denna dubbelhet, som ger djup och tyngd till både hans karaktär och pjäsen som helhet. På ett provocerande sätt pendlar han mellan medkänsla, arrogans och självömkän.

Mitt emellan dessa stridande krafter står patienten, den förvirrade Christopher – ena stunden manisk, andra apatisk. En

Reine Brynolfsson som den kalle överläkaren och Jimmy Endeley som psykipatienten.

ung, svart, psykiskt sjuk man utan familj. Han är förloraren, såväl i samhället som i mottagningsrummets styrkemätning. Likt en trasdocka sliter och drar läkarna honom mellan sig.

Jimmy Endeley lyckas skildra Christopher med värme och uppriktighet. Däremot förblir han lika osynlig för mig som för läkarna – en suddig gestalt skildrad genom andra. Jag blir också av en dem som på betryggande avstånd diagnostiserar patienten, men aldrig möter människan.

PENHALL HAR VALT att med reporterns skärpa betrakta och beskriva psykisk sjukdom. Regissören förstärker detta utifrån perspektiv ytterligare, vilket innebär en distansering mellan såväl skådespelare och text som mellan föreställning och publik. Det finns i *En blå apelsin* en vilja att problematisera så mycket som möjligt: psykiatrisk vård, rasism, klassmotsättningar, överhetens tolkningsföreträde... Resultatet blir rörigt – men roligt, sympatiskt och angeläget. En nyskriven pjäs med politisk tematik är i sig tillräckligt intressant för att motivera ett teaterbesök.

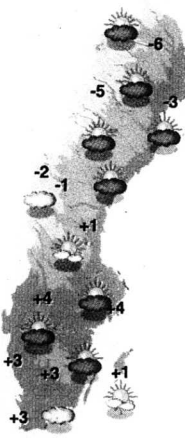
ANNA KÖLEN

är det förstas inte. Puritanismen lever ett ovanligt vitalt liv i dagens Sverige. Vad säger den citerade kyrkoherden i moderniserad form om ravepartyn?

Mest vital är puritanismen i politiken. Den politiska korrektheten verkar tåla allt mindre skit. Det har en konsekvens. Avståndet mellan hur man uttrycker sig i offentlig-

Sverige i dag

Uppehåll på de flesta håll. En svag kallfront ligger nästan stilla över södra Norrland och kan lokalt ge lätt snöfall där.

Europa i dag

Onsdag Torsdag Fredag

TV i kväll tisdag 27 mars

SVT1

- 18.00-19.00 Bolibompa
- 18.00 Vad händer Elefantem
- 18.05 En till i familjen
- 18.15 Billy
- 18.30 Hjärnkontoret
- 19.00 Voxpop
- 19.30 Rapport
- 20.00 Dokumentären: Farbror
- 21.00 Säsongstart: Gör det själv
- 21.30 Pop i fokus
- 22.00 Vita huset
- 22.45 Nyheter från SVT24
- 22.55 Kulturnyheterna (R)
- 23.05 The Chamber Quintet: 100 procent kosher!
- 23.30 Buddy Faro
- 0.15-2.15 Nyheter från SVT24

SVT2

- 18.00 Aktuellt
- 18.15 Go'kväll
- 19.00 Kulturnyheterna
- 19.10 Regionala nyheter
- 19.30 Ramp
- 20.00 Seriestart: Picknick med Osiris
- 20.55 Anslagstavlan
- 21.00 Aktuell
- 21.30 A-ekonomi
- 21.40 Regionala nyheter
- 21.50 Sportnytt
- 22.05 Aktuell
- 22.10 Debatt

- 23.10 Mörkt rum (R)
- 0.05 Kungskapsveckan (R)
- 1.05-2.05 TV-universitetet (R)

TV3

- 18.50 TV3 Direkt
- 19.00 Vita lögnen
- 19.30 Baren
- 20.00 Guinness Rekord TV
- 20.55 TV3 Direkt
- 21.00 Film: Eldstorm. Amerikansk action från 1991.
- 23.30 TV3 Direkt
- 23.40 TV3 Sport
- 23.50 Baren (R)
- 0.20 Seinfeld
- 0.50 Film: The Jerky Boys. Amerikansk komedi från 1995.
- 2.15 Fortsätt drömma
- 2.45 Ricki Lake (R)
- 3.40-4.35 Alias Smith & Jones

TV4

- 18.10 Lokala nyheter
- 18.25 Vädret

- 18.30 Nyheterna
- 18.50 Ekonominyheterna
- 19.00-22.00 Hockeykväll med fyran
- 22.00 Nyheterna
- 22.15 Lokala nyheter
- 22.25 Sporten
- 22.45 Svart eller vitt
- 23.30 Babewatch
- 23.55 Nyheterna och vädret
- 0.05 Seriestart: London brinner!
- 1.00 Cracker (R)
- 1.55-2.40 Kvinnofängelset (R)

Kanal 5

- 18.00 Hushåll (R)
- 18.30 Skeppsbrutna
- 19.00 Radio
- 19.30 Vänner (R)
- 20.00 Popstars
- 21.00 Villa Medusa
- 22.00 Fråga Olle
- 23.00 Radio (R)
- 23.30 Jay Lenno Show

- 0.25 Klienten
- 1.20 Renegade (R)
- 2.15 Hunger – erotisk mardröm (R)
- 2.45-4.25 Film: Småhandlarna. Amerikanskt drama från 1992.

TV8

- Finansnytt sänds 07.58, 12.58, 16.58, 19.58, 20.58 och 21.58.
- Nyheter från Bloomberg när inga övriga program visas.
- 19.00 Henrik VIII – skandalernas kung
- 21.00 Adolf Eichmann – Hitlers högra hand
- 22.15 Revolution i tidningsvärlden
- 23.15-6.00 Bloomberg. Senaste nytt från den internationella finansvärlden.

små företag – stora köpare

FÖRETAGAREN

Annonsbokning: 08 - 5620 8710